

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД БИЈЕЉИНА
ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА
Градска управа
Одјељење за привреду
Број: 02/1-3-1-127/24
Датум 03. јуни 2024. године

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
О СТАЊУ ЗАПОСЛЕНОСТИ
НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА БИЈЕЉИНА

УВОД

Програмом рада Скупштине Града Бијељина за 2024. годину планирана је израда Информације о стању запослености на подручју Града Бијељина, са роком разматрања у мјесецу јуну.

За израду Информације кориштени су расположиви подаци публиковани од стране Републичког завода за статистику Републике Српске, који податке о запосленима прикупља два пута годишње и то стање на дан 31. март и 30. септембар. Годишњи просјек добија се као аритметичка средина та два стања. Подацима нису обухваћени запослени у одбрани, запослени који своју активност обављају на породичним пољопривредним газдинствима, запослени код међународних организација и запослени у пословни јединицама изван Републике Српске, као ни лица из Републике Српске запослена у представништвима у иностранству. С' обзиром да ће подаци о запосленима који се прикупљају у марту ове године, бити расположиви након 15. јула, приликом израде ове Информације, кориштени су посљедњи доступни подаци из 2023. године (годишњи просјек), који су Одјељењу за привреду достављени од стране Републичког завода за статистику. Осим тога кориштен је документ Стратегија запошљавања Републике Српске 2021-2027. година, као и Акциони план запошљавања у Републици Српској у 2023. години. Такође је кориштена Стратегија локалног развоја Града Бијељина за период од 2014. до 2023. године (ревидована за период 2019-2023. година), као и Акциони план запошљавања Града Бијељина 2019-2023.

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

Област запошљавања правно је регулисана Законом о раду који је ступио на снагу 20. јануара 2016. године ("Службени гласник РС" бр. 1/16, 66/18 и 91/21, Одлука Уставног суда Републике Српске 119/21 и 112/23 и 39/24), а којим се уређује начин и поступак закључивања уговора о раду између радника и послодаваца, радно вријеме радника, плате и накнаде по основу рада, заштита права из радног односа, закључивање и примјена колективних уговора, рјешавање спорова између радника и послодаваца, учешће радника и синдиката у заштити права радника, престанак уговора о раду, надзор над примјеном закона и друга права и обавезе која настају из радног односа.

Закон о запошљавању страних држављана и лица без држављанства ("Службени гласник РС", бр. 24/09, 117/11 и 56/22) регулише посебне услове, поступак и начин запошљавања ових лица.

Област здравља и заштите на раду регулисна је Законом о заштити на раду ("Службени гласник РС", број 1/08, 13/10).

Закон о образовању одраслих ("Службени гласник РС", бр. 111/21) регулише организацију и структуру образовања одраслих.

Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида ("Службени гласник РС", бр. 37/12, 82/15), којим се уређују права, услови и поступак професионалне рехабилитације, оспособљавања и запошљавања лица са инвалидитетом, и смањеном радном способношћу, оснивање организација и дјелатност установа, привредних друштава и других организација које се баве професионалном рехабилитацијом и запошљавањем инвалида.

ЗАПОСЛЕНОСТ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Основне карактеристике запослености у Републици Српској приказане су на основу укупног броја запослених, тренда промјена и структуре запослених по секторима и дјелатностима, облику својине и степену образовања у периоду 2018-2023. година, а на основу података Републичког завода за статистику.

Анализирајући наведене податке може се примијетити да је у посматраном периоду (2018-2023. година) остварен константан раст запослености у Републици Српској, односно да је дошло до повећања укупног броја запослених за 9%. У 2023. години укупно је запослено 290.491 лице, од чега је 136.530 жена или 47%, што одговара нивоу запослености жена у осталим европским земљама. Женска радна снага мање је заступљена у индустрији, а више у услугама, чиме се потврђује традиционалан образац постојања типично мушких и типично женских занимања.

Табела 1: Запослени по полу у Републици Српској

Запослени по полу	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Мушкарци	147.106	149.449	149.593	151.329	153.311	153.961
Жене	119.203	122.917	124.634	127.701	133.368	136.530
УКУПНО	266.309	272.366	274.227	279.030	286.679	290.491

Извор: Републички завод за статистику, Билтен: Плате, запосленост и незапосленост, 2024

У Републици Српској у посљедњих десет година изражен је **тренд пада радно способног становништва**, чији се наставак очекује и у наредним годинама. Према прелиминарним пројекцијама, у наредне четири године број радно способног становништва ће се смањити за око 45.000 људи, са 826.000 на 785.000, односно за 5,4%. Генерално, број становника у Републици Српској је у опадању, а евидентно је и старење становништва (у старосној структури доминира становништво старости од 50 до 60 година). Када се томе додају миграције, с обзиром да све више становника у доби између 20 и 40 година напушта БиХ (много више него што се досељава), онда је смањење броја становника још израженије.¹

Осим тога, још једна карактеристика тржишта рада су регионалне разлике у запослености између различитих подручја у Републици Српској. Наиме, половина свих запослених (51%) у Републици је у пет највећих градова (Бања Лука, Бијељина, Источно Сарајево, Приједор, Добој), а друга половина је у свим осталим јединицама локалне самоуправе. Оваква географска концентрација је доста неповољна, имајући у виду да је највећа стопа незапослености управо у тим осталим јединицама локалне самоуправе, што даље доводи до повећане стопе миграције становништва из неразвијених у развијена подручја.

У неразвијеним подручјима долази до појачаног процеса депопулације и старења становништва, опште стагнације, па и заостајања у привредном и укупном развоју. На овај начин велики и стратешки важни простори могу остати популационо непокривени, а њихови ресурси неискоришћени. Истовремено, у развијенијим центрима долази до прекомјерне концентрације становништва, а то производи негативне посљедице у економској, социјалној, просторној и еколошкој

¹ Стратегија запошљавања Републике Српске 2021-2027. година, стр. 10

сфери.²

У структури запослених по **облику својине** у 2023. години, приватни секторupoшљава 60,81% запослених, државни 28,92%, мјешовити (два или више облика својине) 10,16% и задружни 0,11% од укупног броја запослених. И даље се наставља тренд пораста броја запослених у државном и приватном сектору, односно смањења броја запослених у мјешовитом и задружном сектору.

Табела 2: Запослени према облику својине у Републици Српској

Облик својине	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Државна	77.057	78.383	79.212	81.450	82.491	84.018
Приватна	153.149	159.117	162.205	166.422	173.956	176.637
Мјешовита	35.761	34.560	32.523	30.846	29.911	29.527
Задружна	342	306	287	312	321	309
УКУПНО	266.309	272.366	274.227	279.030	286.679	290.491

Извор: Републички завод за статистику, Билтен: Плате, запосленост и незапосленост, 2024

Према **врстама дјелатности**, од укупног броја запослених највеће учешће имају сектори „Прерађивачка индустрија“ 20,51% и сектор трговине 17,62%. Најмање учешће у структури запослених имају сектори „Пословање некретнинама“ 0,3% , „Административне и помоћне услужне дјелатности“ 1,56% и сектор „Вађење руда и камена“ 1,64%.

Табела 3: Запослени по подручјима дјелатности у Републици Српској

Подручја		Запослени 2020.	Запослени 2021.	Запослени 2022.	Запослени 2023.
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	8.473	8.704	9.081	8.568
B	Вађење руда и камена	4.731	4.689	4.610	4.761
C	Прерађивачка индустрија	58.013	58.816	59.877	59.582
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	8.385	8.310	8.385	8.579
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	5.026	5.210	5.212	5.128
F	Грађевинарство	13.342	13.973	14.217	14.240
G	Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала	48.247	48.818	51.003	51.165
H	Саобраћај и складиштење	12.257	12.486	12.468	12.936

² Исто, стр. 26-27

I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	13.523	13.125	13.182	13.414
J	Информације и комуникације	6.342	7.139	7.974	8.480
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	5.831	5.855	5.987	6.023
L	Пословање некретнинама	640	564	555	886
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	7.929	8.090	8.222	8.680
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	3.320	3.445	4.014	4.526
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	25.887	26.250	26.561	26.933
P	Образовање	22.996	23.343	23.553	23.805
Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	19.448	20.264	21.014	21.659
R	Умјетност, забава и рекреација	4.380	4.469	5.080	5.172
S	Остале услужне дјелатности	5.457	5.480	5.684	5.954
	УКУПНО	274.227	279.030	286.679	290.491

Извор: Републички завод за статистику, Билтен: Плате, запосленост и незапосленост, 2024

У 2023. години години смањење броја запослених у односу на претходну годину остварено је у секторима: „Пољопривреда, шумарство и риболов“, „Прерађивачка индустрија“ и Снабдијевање водом. У осталим секторима остварен је пораст запослених. Структура запослености и даље је неповољна. Прерађивачка индустрија, посматрана укупно, заузима водећу позицију са 20,51%, али високо учешће јавног сектора (јавна управа, образовање, здравство и др.), те непроизводних економских активности (трговина и услуге) значајно погоршавају ту структуру.

Према **степену стручног образовања**, највећи број запослених у Републици Српској (у пословним субјектима) је средњег стручног образовања (48,66%), слиједе запослени са високом стручном спремом (25,53%), те квалификовани радници (11,21%).

Табела 4: Запослени према степену стручног образовања (без предузетника и запослених код предузетника) у Републици Српској

Степен стручног образовања	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Доктори наука	1.366	1.362	1.363	1.428	1.514	1.530
Магистри	2.541	2.610	2.693	2.850	2.885	2.992
Висока стручна спрема	53.255	55.262	56.610	59.225	61.174	63.030
Виша стручна спрема	9.367	8.794	8.593	8.355	7.380	7.231
Средња стручна спрема	103.868	107.940	110.618	113.048	118.794	120.184
Нижа стручна спрема	3.934	3.907	3.754	3.626	3.496	4.161

Висококвалификовани	6.420	6.791	6.340	5.928	5.614	5.581
Квалификовани	30.813	29.955	28.905	27.779	27.892	27.667
Полуквалификовани	2.944	2.945	2.615	2.628	2.812	2.675
Неквалификовани	10.834	10.972	11.055	11.387	11.554	11.845
УКУПНО	225.342	230.538	232.546	236.254	243.115	246.896

Извор: Републички завод за статистику, Билтен: Плате, запосленост и незапосленост, 2024

Пораст броја запослених осварили су запосленици високог нивоа образовања (доктори наука, магистри, ВСС), средња стручна спрема, нижа стручна спрема и НК радници. Истовремено, смањење броја запослених остварено је код више стручне спреме, ВКВ, КВ и ПКВ радника. Посљедњих година примјетно је смањење броја запослених ВКВ и КВ радника, углавном због одласка у иностранство.

Просјечна **брutto плата** у 2023. години у Републици Српској износила је 1.937 КМ (1.730 КМ у претходној години), док је просјечна **плата након опорезивања** износила је 1.274 КМ (1.144 КМ у претходној години). Посматрано по подручјима дјелатности, највише су зарађивали запослени у подручју информација и комуникација, финансијске дјелатности и осигурања, као и сектор вађење руда и камена. Најниже плате исплаћене су у дјелатностима грађевинарства и саобраћаја.

Највећи изазов са којим се сусреће Република Српска и даље је **незапосленост**. Према саопштењу Завода за запошљавање РС анкетна стопа незапослености³ према подацима анкете о радној снази за IV квартал 2023. године у Републици Српској износила је 8,7% , док је у претходној години износила 11,2%.

Административна стопа незапослености није објављена.⁴

Слиједи преглед лица на евиденцији Завода за запошљавање Републике Српске по мјесецима:

Табела 5. Лица која траже запослење – незапослена лица

Мјесец	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
јануар	114.357	95.938	89.441	82.898	70.845	64.874
фебруар	113.429	95.051	87.161	81.984	71.927	64.034
март	112.333	93.371	84.658	81.053	71.121	62.732
април	110.619	91.641	86.808	80.129	69.684	61.541
мај	108.128	90.280	88.811	77.455	68.548	60.533
јун	107.034	89.373	88.772	75.681	67.229	60.319
јул	106.423	89.363	89.549	75.108	66.263	60.395
август	104.022	88.293	89.760	73.913	65.300	60.495
септембар	100.981	86.589	85.208	72.240	66.504	60.198
октобар	98.986	85.923	83.770	71.477	66.259	59.851
новембар	97.193	85.892	83.235	70.476	64.968	59.351
децембар	96.005	87.037	83.164	69.987	64.295	58.790

Извор: Републички завод за статистику, Билтен: Плате, запосленост и незапосленост, 2024

³ Анкетна стопа незапослености израчунава се тако што се број незапослених лица утврђених анкетом о радној снази подијели са бројем активног становништва, такође утврђен анкетом о радној снази. При томе, активно становништво чине запослена и незапослена лица. Анкета се спроводи континуирано током цијеле године, а резултати се објављују тромјесечно у форми саопштења.

⁴ Административна стопа незапослености израчунава се тако што се број евидентираних незапослених лица подијели са збиром броја евидентираних незапослених и броја регистрованих запослених радника у Републици Српској. www.zzzrs.net

На евиденцији Завода за запошљавање Републике Српске у децембру 2023. године налазило се 58.790 незапослених лица активних тражилаца посла, а током читаве посматране године углавном се смањивао број незапослених лица на евиденцији. Завод за запошљавање РС је крајем 2019. године промијенио начин регистрације незапослених, по питању критеријума активности и пасивности незапослених (промијењени и пооштрени услови регистрације незапослених, посебно у дијелу који се тиче права коју та категорија становништва остварује путем ЗЗЗРС), тако да податак о укупном броју формално незапослених лица за 2023. годину није потпуно упоредив са претходним годинама. Пад броја дугорочно незапослених лица се десио управо због губитка дијела права оствариваних путем Завода и зато се не може сматрати као стварно смањење незапослености, него као посљедица другачијег администрирања статуса незапослености.⁵

Општа карактеристика тржишта рада у Републици Српској је ниска продуктивност и даље присутна сива економија, али и све већи одлазак школованих кадрова у друге земље. Друштво такође карактерише велика неактивност, будући да се око 53% радно способног становништва сматра неактивним. Ово указује на ниске стопе запослености присутне нарочито код жена и младе популације. Незапосленост је висока, нарочито код младе генерације (до 30 година), у чијим редовима је 22% незапослених. Такође, забрињава и податак да се на евиденцији незапослених лица налази 46% лица старијих од 45 година, којима је све теже проналажење запослења.⁶

Још увијек значајан проблем представља неусклађеност између образовног система и потреба тржишта рада. Незапослена лица средње стручне спреме и ВКВ и КВ радници чине преко 86% регистрованих незапослених лица. Контакти са послодавцима потврђују сталан проблем проналаска квалификоване радне снаге одређених профила, док се и даље школују профили занимања која нису потребна тржишту рада. Осим тога, додатни проблем представља стицање искуства кроз практичан рад, које је готово занемарљиво. Постојећа обука одраслих још увијек није у могућности да пружи квалитетну, релевантну и ефикасну обуку, што додатно усложњава постојећу ситуацију на тржишту рада. Осим тога, сами ученици не исказују интерес да се школују за занимања за која постоји исказана потреба послодаваца, али такође и спремност послодаваца да стипендирају ученике. Постоје занимања за која ученици уопште не исказују интерес. И раније смо истицали проблем диспропорционалности између жеља ученика (и њихових родитеља) и потреба на тржишту рада, који се прожима кроз све сегменте друштва, а на чијем рјешавању је потребно радити дугорочно и интердисциплинарно, јер се само таквим приступом може направити квалитетна уписна политика.

ЗАПОСЛЕНОСТ НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА БИЈЕЉИНА

На основу расположивих података **Републичког завода за статистику Републике Српске, у 2023. години (годишњи просјек)**, на подручју Бијељине број запослених износио је **24.937 лица**, од чега 11.933 или 47,85% жена. Укупан број запослених у посматраном периоду је стално растао, са 22.005 лица у 2018. години, на 24.937 лица у 2023. години, што изражено у процентима показује пораст од 13,32%. Посматрано у односу на годишњи просјек претходне године, запосленост је током 2023. године повећана за 1,07%. Учешће запослених у

⁵ Стратегија запошљавања Републике Српске 2021-2027. година, стр.27

⁶ "Плате, запосленост и незапосленост" Статистички билтен, Републички завод за статистику Бања Лука, 2023.

Бијељини у укупном броју запослених на нивоу Републике Српске износи 8,6% и тај однос се не мијења се у неколико претходних година.

Табела 6: Запослени на подручју града Бијељина према полу (годишњи просјек)

Запослени по полу	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Мушкарци	12.142	12.548	12.707	12.892	13.019	13.004
Жене	9.863	10.248	10.614	10.978	11.665	11.933
Свега	22.005	22.796	23.321	23.870	24.674	24.937

Извор: Републички завод за статистику, Билтен: Плате, запосленост и незапосленост, 2024

Према **подручјима дјелатности**, у структури запослених највеће учешће од 24,73% остварили су запослени у области трговине (6.168 запослених), а затим слиједе запослени у прерађивачкој индустрији од 18,42% (4.594 запослених). Сектор рударства (76 запослених) и пословања некретнинама (90 запослених) запошљава најмањи број радника.

Табела 7: Број запослених на подручју града Бијељина према подручјима дјелатности у 2020. 2021. 2022. и 2023. години (годишњи просјек)

Подручја		Запослени 2020.	Запослени 2021.	Запослени 2022.	Запослени 2023.
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	289	183	188	180
B	Вађење руда и камена	13	25	68	76
C	Прерађивачка индустрија	4.432	4.435	4.649	4.594
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	416	322	340	394
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	485	503	491	479
F	Грађевинарство	1.143	1.263	1.318	1.375
G	Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала	6.037	6.167	6.200	6.168
H	Саобраћај и складиштење	981	1.084	1.032	1.007
I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	1.026	1.053	1.096	1.042

J	Информације и комуникације	601	634	653	671
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	500	504	477	425
L	Пословање некретнинама	87	84	85	90
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	721	783	702	705
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	338	300	506	716
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	1.955	2.102	2.246	2.287
P	Образовање	1.792	1.805	1.806	1.802
Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	1.527	1.611	1.645	1.741
R	Умјетност, забава и рекреација	423	454	588	633
S	Остале услужне дјелатности	555	558	584	552
	УКУПНО	23.321	23.870	24.674	24.937

Извор: Републички завод за статистику

Смањење запослених у 2023. години у односу на претходну годину остварено је у секторима: Пољопривреда, шумарство и риболов, Прерађивачка индустрија, Снабдијевање водом, Трговина на велико и на мало, Саобраћај и складиштење, Хотелијерство и угоститељство, Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања, Образовање и Остале услужне дјелатности. Остали сектори остварили су пораст броја запослених у односу на претходну годину, с тим што је највећи број новозапослених забиљежен у подручјима дјелатности: Административне и помоћне услужне дјелатности (за 210 лица) и Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада (за 96 лица).

Наредна табела приказује запослене према **степену стручног образовања** запослених у пословним субјектима (без предузетника и запослених код њих). Од укупног броја запослених и даље највећи број њих има завршено средње стручно образовање – 51,26%, затим слиједе запосленици са високом стручном спремом, магистри и доктори наука – 27,27%, КВ радници – 10,52%, неквалификовани радници – 4,83%, виша стручна спрема – 3,24%, ВКВ радници – 1,21%, нижа стручна спрема – 1,14% и полуквалификовани радници – 0,51%.

Табела 8: Запослени према степену стручног образовања (без предузетника и запослених код предузетника) на подручју града Бијељина, годишњи просјек

Стручна спрема	Запослени 2022.	Запослени 2023.	Мушкарци 2023.	Жене 2023.
Доктори наука	140	142	79	63
Магистри	223	263	75	188
Висока стручна спрема	5.333	5.440	2.280	3.160
Виша стручна спрема	686	695	274	421
Средња стручна спрема	11.090	10.984	5.849	5.135
Нижа стручна спрема	220	244	147	97

Висококвалификовани	298	260	232	28
Квалификовани	2.093	2.255	1.584	671
Полуквалификовани	120	109	64	45
Неквалификовани	1.000	1.037	471	566
УКУПНО	21.203	21.429	11.055	10.374

Извор: Републички завод за статистику

Посматрано у односу на претходну годину пораст запослених остварен је у свим образовним категоријама, осим средње стручне спреме, ВКВ, КВ и НК радника. Полна структура показује да је женска радна снага више заступљена код магистара, ВШС, ВСС и НКВ радника.

Према **облику организовања** у пословним субјектима половина запосленика је у друштвима са ограниченом одговорношћу – 12.604 лица или 50,54% укупног броја запослених, установама 4.271 лице или 17,13%, акционарским друштвима 2.195 или 8,80% итд. У односу на претходну годину, пораст запослених остварен је у јавним предузећима, друштвима са ограниченом одговорношћу, установама, законодавној и извршној власти и код предузетника. Незнатан пораст запослених остварен је у задругама и фондовима. Такође, кроз посматрани период раст запослених континуирано је растао у друштвима са ограниченом одговорношћу, установама и тијелима законодавне и извршне власти.

Табела 9: Запослени према облику организовања на подручју града Бијељина, годишњи просјек

Облик организовања	Запослени 2018.	Запослени 2019.	Запослени 2020.	Запослени 2021.	Запослени 2022.	Запослени 2023.
Јавно предузеће	166	167	176	157	157	182
Акционарско друштво	2.671	2.506	2.380	2.221	2.198	2.195
Друштво са ограниченом одговорношћу	10.338	11.036	11.603	11.932	12.456	12.604
Ортачко друштво	12	9	7	9	10	10
Задруга	42	34	34	30	24	27
Фонд	208	210	211	242	240	245
Микрокредитна организација	37	36	38	39	37	35
Установа	3.715	3.876	3.970	4.134	4.222	4.271
Тијело законодавне и извршне власти	1.082	1.112	1.120	1.194	1.300	1.349
Судски и правосудни органи	308	310	317	316	320	317
Удружење	180	230	242	228	218	181
Остали облици организовања	5	14	10	2	1	13
Укупно – пословни субјекти	18.764	19.542	20.108	20.511	21.203	21.429
Предузетници	3.241	3.254	3.213	3.359	3.471	3.508

УКУПНО	22.005	22.796	23.321	23.870	24.674	24.937
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Извор: Републички завод за статистику

Према **облику својине** највећи број запослених ангажован је у приватном сектору 17.357 запослених (од чега је 3.508 самосталних предузетника и запослени код њих), што чини 69,60% укупног броја запослених. Слиједе запослени у државном сектору 6.125 или 24,56%, у субјектима са мјешовитим власништвом (два или више облика својине) запослено је 1.434 лица 5,76%, док је најмањи број запослен у субјектима задружне својине – 21 лице или 0,08%.

Табела 10: Запослени према облику својине на подручју града Бијељина, годишњи просјек

Облик својине	Запослени 2018.	Запослени 2019.	Запослени 2020.	Запослени 2021.	Запослени 2022.	Запослени 2023.
Државна	5.500	5.720	5.781	5.939	6.092	6.125
Приватна	14.980	15.452	16.002	16.520	17.169	17.357
Задружна	30	25	25	23	16	21
Мјешовита	1.795	1.599	1.504	1.388	1.397	1.434
УКУПНО	22.005	22.796	23.321	23.870	24.674	24.937

Извор: Републички завод за статистику

Посматрано у односу на претходну годину, запосленост је повећана у свим секторима. Тренд раста запослених у државном и приватном сектору остварен је у читавом посматраном периоду. Током 2023. године у приватном сектору запослено је 188 нових радника, док је 37 новозапослених у мјешовитом и 33 новозапослених у државном сектору.

Наредна табела приказује структуру пословних субјеката према броју запослених. Наиме, чак 70% пословних субјеката запошљава до 9 радника, 22% пословних субјеката запошљава између 10 и 49 радника, док је број пословних субјеката који запошљавају преко 250 радника испод 1%. Према овом критеријуму, највећи број пословних субјеката припада микро и малим предузећима, чак 92%.

Табела 11: Структура пословних субјеката (без предузетника) према броју запослених на подручју града Бијељина, годишњи просјек

Број запослених	Број пословних субјеката 2020.	Број пословних субјеката 2021.	Број пословних субјеката 2022.	Број пословних субјеката 2023.
До 9 запослених	783	795	816	826
Од 10 до 49 запослених	250	254	257	262
Од 50 до 99 запослених	48	47	47	46
Од 100 до 250 запослених	38	35	41	41
250 запослених и више	8	9	10	10
УКУПНО	1.127	1.140	1.171	1.185

Извор: Републички завод за статистику

Слиједи упоредни приказ остварених бруто и нето плата у Републици Српској и Бијељини. Висина просјечне мјесечне **бруто плате** запослених на подручју града Бијељина у 2023. години износила је **1.805 КМ** (у претходној години износила је 1.611 КМ), док је висина просјечне мјесечне **нето плате** (плата

након опорезивања) износила **1.185 КМ**. У претходних дванаест година, просјечна мјесечна бруто и нето примања запослених на подручју Бијељине **нижа су од просјека** на нивоу Републике Српске.

Табела 12: Просјечне бруто плате и нето плате / плате након опорезивања у Републици Српској и Граду Бијељина у КМ

Плате	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Бруто плата – Република Српска	1.358	1.407	1.485	1.546	1.730	1.937
Бруто плата - Бијељина	1.267	1.321	1.379	1.462	1.611	1.805
Нето плата – Република Српска	857	906	956	1.004	1.144	1.274
Нето плата – Бијељина	796	847	885	945	1.063	1.185

Извор: Републички завод за статистику

Према подацима Бироа за запошљавање Бијељина, на дан 31.12.2023. године активну понуду радне снаге на подручју града чинило је **5.187 незапослених лица** (6.177 лица налазило се на евиденцији Бироа Бијељина претходне године). Детаљнији приказ стања незапослености на подручју града Бијељина, обрађује Биро Бијељина у Информацији која се упућује на сједницу Скупштине Града Бијељина.

Посматрајући укупна кретања и структуру запослених, може се закључити да је присутан позитиван тренд и поред свих негативних појава које су присутне, не само на овим просторима, већ и у свјетској економији (недавна пандемија, економска и енергетска криза, ратна дешавања). Охрабрујућа чињеница је да, иако је одређен број запослених остао без радних мјеста у току пандемије, такође постоји ново запошљавање које скоро да у потпуности компензује тај губитак. Често се ради о истим људима, који су привремено остали без посла, који су након неког времена опет почели да раде, али и да је присутан тренд запошљавања нових радника који у претходном периоду нису били у радном односу. Свакако да су ове доприносили пројекти и програми запошљавања дефинисани Акционим плановима запошљавања.

ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЈЕРЕ

Половином 2023.године, Влада Републике Српске је усвојила Акциони план за спровођење Стратегије запошљавања за период 2023-2025.године, којим је планирано да се у 2023.години реализују мјере средствима у укупном износу од око 49.000.000,00 КМ, од чега је за активне мјере запошљавања путем реализације Програма запошљавања планирано укупно 15.063.000,00 КМ. За реализацију Акционог плана, Завод за запошљавање РС расписао је јавни позив. По јавним позивима Бироа Бијељина реализовано је **374.022,80 КМ** за подстицаје. Укупно је реализовано 78 захтјева за 145 корисника, а средства су обезбијеђена за реализацију следећих програма:

- Програм подршке запошљавању и самозапошљавању, реализовано је 36 захтјева за 39 лица. Укупан износ реализованих средстава износи 188.204,00 КМ.

- Програм подршке привреди путем поврата уплаћених пореза и доприноса за ново запошљавање радника, реализовано је 42 захтјева за 106 лица. Укупан износ реализованих средстава износи 185.818,80 КМ.

Рјешавање питања заштите радника, као и надзор над спровођењем права радника из радног односа, те спречавање "рада на црно", у надлежности је Републичког инспектората рада.

У надлежности Града Бијељина проводе се следеће активности које се односе на област запошљавања:

- На сједници одржаној 24. маја 2018. године, Скупштина Града усвојила је Одлуку о ревизији Стратегије развоја Града Бијељина 2014 - 2023. година, (која је усвојена 27.12.2013. године), која се заснива на принципима реалног постављања и остваривања циљева одрживог локалног развоја и социјалне укључености.
- Представници Владе Републике Српске и Привредне коморе Републике Српске уручили су 30.06.2015. године градоначелнику Бијељине сертификат који представља потврду да Градска управа Града Бијељина нуди инвеститорима услуге високог квалитета олакшавајући њихово пословање и да непрестано ради на побољшању пословног амбијента у локалној заједници. БФЦ сертификат сврстава Бијељину у градове са повољним пословним окружењем, а један од критеријума је и анализа тржишта рада и радне снаге. С тим у вези врши се анкетирање привредних субјеката на тему запошљавања и тржишта рада. Оснивање Радне групе за запошљавање и образовање у саставу Привредног Савјета Града Бијељина, такође је један од услова који је реализован.
- Реализација мјера из Акционог плана запошљавања Града Бијељина 2019-2023. година,
- Афирмација пројеката омладинских организација и подршка пројектима за запошљавање младих,
- Подршка невладином сектору,
- Пројекат запошљавања приправника,
- Одржавање обука за привреднике на тему израде бизнис планова и припрема предлога пројеката;
- Поједностављен поступак регистрације предузетничке дјелатности (умањен износ трошкова регистрације оснивања и осталих промјена током пословања у области занатско-предузетничке дјелатности, рок за израду рјешења 2 дана, знатно смањен број потребних докумената),
- Буџетом Града Бијељина за 2023. годину планирана средства за подстицај развоја малих и средњих предузећа и предузетништва на подручју Града Бијељина, износила су 400.000.00 КМ, а средства се налазе на позицијама Развојне агенције Града Бијељина. Реализовано је пет јавних позива у периоду април-децембар који су били намијењени постојећим привредним друштвима, предузетницима и почетницима у пословању. Подстицајна средства су додијељена у износу од 389.500 КМ, а реализоване су три подстицајне мјере:
 - Подстицај развоја постојећих малих и средњих предузећа - средства су додијељена у износу од 45.200 КМ и подржано је 7 привредних субјеката.
 - Подстицај развоја предузетника - средства су додијељена у износу од 130.600 КМ и подржано је 28 предузетника.
- Подстицај развоја новооснованих привредника - средства су додијељена у износу од 220.200 КМ и подржана су 52 привредна субјеката.

- Подстицаји утврђени Програмом утрошака средстава остварених по основу концесионе накнаде, са планираним буџетским оквиром од 130.000,00 КМ. Према одредбама Закона о концесијама, намјенска средства су утрошена на основу Програма коришћења средстава остварених по основу концесионе накнаде за 2023. годину, који усваја Скупштина Града. Овим Програмом је утврђено да се средства реализују о оквиру Програма коришћења подстицајних средстава за развој предузетништва – samozapošljavanje за 2023. годину, а средства се додјељују као подршка samozapošljavaњу незапослених лица и креирање нових радних мјеста, у циљу повећања запослености и економске активности кроз процес samozapošljavanja у области предузетничке дјелатности. Наконведеног јавног позива, бесповратна средства су додијељена за 27 корисника, а износ одобрених средстава износио је 5.000,00 КМ по кориснику, односно укупно је утрошено 135.000,00 КМ.
- У склопу заједничке сарадње између Инвестицијске фондације ИМРАКТ и Града Бијељина која траје већ пет година, у току 2023. године, уз подршку Владе Швајцарске, организована је предузетничка обука за 49 полазника и обезбијеђена финансијска, стручна и менторска подршка за 11 пословних подухвата / нових предузетника на подручју Града Бијељина. Укупна вриједност пројекта износи 55.000 КМ (Донација: 10.000,00 КМ, учешће Града: 45.000,00 КМ). Ово је седми програм подршке предузетништву и samozapošljavaњу, који је у име Града Бијељина реализовао Одсјек за локални економски развој и европске интергације. У протеклих пет година организоване су предузетничке обуке за укупно 182, углавном незапослених, младих особа, а укупно 63 нова предузетника су подржана путем бесповратних грантова укупне вриједности 388.000,00 КМ. Наведеним пројектним активностима се доприноси стварању повољнијег пословног амбијента и стварању услова за повећање броја запослених на подручју Града, а што је у складу са Стратегијом развоја Града, односно Секторским циљем 1.1. (ЕС): *Јачати капацитете малих и средњих предузећа и предузетништва уз сталан раст запослености.*
- У склопу заједничке сарадње између Caritas-а Швајцарске и Града Бијељина, потписан је Меморандум о разумјевању за реализацију пројекта „Интегрални приступ ка социјалном укључивању“. Пројекат се односи на подручје „Доходак и миграције“ која је дио САСН стратегије за 2021-2025 годину. Пројекат на системски начин увезује пет исхода направљених као модули за социјалну инклузију најугроженије популације, са посебним фокусом на Роме који су најмаргинализованији.
 - Исход 1 – Приходи и запослење;
 - Исход 2 – Образовање;
 - Исход 3 – Јавне услуге и становање;
 - Исход 4 – Ангажованост заједнице;
 - Исход 5 – Свијест и сарадња

Именована је Радна група, како би се приступило реализацији Исхода 1 – Приходи и запослење, који је један од укупно пет исхода који су обухваћени Меморандумом о разумјевању за реализацију горе поменутог пројекта. Крајњи резултат по Исходу 1 – Приходи и запослење: потписани су уговори са три послодавца и то: ДОО „Мега дрво“ Бијељина, ДОО „Г&С ТрADERC“ Бијељина, који су запослили по једну особу из маргинализоване категорије друштва и Градска организација „Црвени крст“ Бијељина, која је запослила двије особе. Уговором о регулисању међусобних односа, који је Град Бијељина потписао са послодавцима, утврђено је да Град

Бијељина заједно са Caritas-ом суфинансира дио трошкова запошљавања по једном раднику у износу од 14.400,00 КМ, тако што ће кориснику средстава у првој години уплатити износ од 9.600,00 КМ, а у другој години износ од 4.800,00 КМ. Период трајања је од 01. фебруара 2024. године до 01. фебруара 2026. године.

Предлог осталих мјера које би се могле реализовати на локалном нивоу:

- У пројектима Стратегије развоја Града Бијељина за период 2024-2030. година већу пажњу посветити рјешавању проблема запослености;
- Наставити са олакшицама за пословање привредних субјеката кроз успостављање нових и развој постојећих пословних зона,
- Осигурати бољу сарадњу приватног и јавног сектора, заједничке договоре на превазилажењу проблема у пословању;
- Подржати отварање нових привредних субјеката (start-up бизниси), пружити подршку запошљавању кроз додјелу подстицајних средстава за запошљавање и инвестиције, подстицати развој предузетничке дјелатности, као и остале мјере подршке привредницима путем ресорних одјељења Градске управе и Развојне агенције Града Бијељина;
- Наставити са едукацијама и стручним савјетима привредницима и пољопривредницима, како би се стимулисало отварање нових радних мјеста;
- Наставити програм додјеле ученичких и студентских стипендија и суфинансирања научно-истраживачких радова;
- Наставити са имплементацијом програма и пројеката који за резултат имају повећање запослености;
- Пооштрити инспекцијске контроле рада;
- Наставити још чвршћу сарадњу Одјељења за привреду, Одјељења за инспекцијске послове, Завода за запошљавање, Пореске управе и Републичког инспектората рада, на рјешавању проблема и енергичној борби на сузбијању "рада на црно".

ОБРАЋИВАЧ:
Одјељење за привреду
П.О. Градоначелника:

Душан Трифковић

ПРЕДЛАГАЧ:
Градоначелник
Града Бијељина:

Љубиша Петровић